

טליה יקירתתי, טליה אחותי הגדולה,

את כל שמונים ושש שנות חיי העברתי לצידך. שנינו מאותו הבית. שנינו מאותו הכפר. במשך השנים, לא פעם ולא פעמיים - הרבה פעמים, יצא לי להתקל באנשים שכשהייתי צריך להציג את עצמי בפניהם ולומר: "אני מבאר-טוביה", היו אומרים לי: "אני למדתי שם!" ובהמשך היו מוסיפים - "אתה אח של טליה? היא היתה מורה שלי! מורה מעולה.". הרבה שבחים שמעתי עלייך, אבל כמעט תמיד, בהמשך השיחה, היו אומרים לי: "היתה קשה, היתה קשוחה, האחות שלך." נהגתי שלא להגיב על ההערה הזאת, אבל אולי כאן, אולי עכשיו, בכל זאת אספק מענה כלשהוא ואפתח בדוגמא.

הזיכרון הראשון שלי מאחותי הוא מגיל 5-6 שלי ו-10-9 שלה. יום אחד, היא פנתה אלי ואמרה לי: "אני רוצה לדבר איתך." זה נשמע לי מאוד רציני. אחרי חצי דקה, אמרתי לה - "אני שומע" ואז היא אמרה לי: "אל תבקש סוכריות מאבא.". לא ענית לי לה והיא הוסיפה - "אין לנו כסף." הכל ציטוט מדויק. לא שיניתי מילה.

הבית שלנו היה שונה מרוב הבתים בבאר-טוביה. לא דיברו בו יידיש וזאת מהסיבה הפשוטה שאמא שלנו גדלה בזכרון יעקוב למשפחה שהשורשים שלה היו בספרד, מרוקו ולוב מצד אחד ועכו ושכונת היהודים בשפרעם מצד שני, כך שלמעשה, שפת האם שלה היתה ערבית.

אבא שלנו, מצד שני, כמעט שלא סיפר דבר על משפחתו שנשארה בפולין ונספתה כולה בשואה. גם על נסיבות עלייתו לארץ למדתי, מאמא שלנו, זמן די רב אחרי שהוא נפטר. היו הרבה לילות שבהם היה פורץ בצווחות ומנופף בידי תוך כדי שינה ואז הייתי ניגש אליו ומנסה להעיר אותו - "קום, אבא, קום! אתה חולם!". זה לא היה קל. הוא לא היה מתעורר, אבל איכשהוא, היה נרגע וממשיך לישון. רק שנים לאחר מכן, אחרי שהוא נפטר, שאלתי את אמא שלי מה היה פשר הסיפור הזה והיא אמרה לי שהוא היה חולם שרודפים אחריו. רק אז הסתבר לי שהוא נמלט מהטבח בבית העולים ביפו (במאי 1921) ולפי אמא שלי, ברח כשרק תחתונים לעורו וכשהוא מנופף באקדח.

הסיפור הזה לא לגמרי מסתדר לי עם התיעודים ההיסטוריים, אבל זה מה ששמעתי מאמא שלנו, ששמעה את זה מאבא שלנו ואני נוטה לחשוב שהסיפור אכן נכון. על סמך הסיפור הזה, כמו גם התנהגויות נוספות, אני מניח שכיום, היו מגדירים את המצב של אבא שלנו כפוסט-טראומה מתמשכת.

כל זה היה רקע, על המקום שממנו באנו.

אני מנסה לחשוב מה היה המנוע שדחף את טליה להצליח בלימודים, פרט לכישרון ולנחישות שללא ספק היו לה, ונדמה לי שזה הגיע מהאווירה בבית.

אבא שלנו היה נוהג לבקר פעם-פעמיים בשנה אצל קרובי משפחה בת"א. כשהיה חוזר, היה מביא איתו גוש של חלבה - שזה היה העיקר מבחינתי - והוא גם נהג לספר שיוסף, הבן של אותם קרובים, הוא תלמיד מצטיין. כך שנה אחר שנה.

אני זוכר שכשטליה סיימה את בית הספר במושב, עלתה השאלה - מה הלאה? צבא, לימודים, סמינר, אוניברסיטה? אבא ואמא התלבטו מאוד, בעיקר בגלל הצד הכספי של העניין - שכר דירה, שכר לימוד והאם המשק יוכל לעמוד בהוצאות האלה. היה להם קשה מאוד לקבל החלטה בעניין.

אני חושב שהמוטו של טליה כל השנים היה - קודם כל תדרוש מעצמך ורק אחר כך תבקש מאחרים. את זה אין ספק שהיא קיימה לאורך כל ימיה.

יהי זכרה ברוך.